

[Paahol.]

brugt til luksusbetonet byggeri og byggeri på meget dyre grunde. Det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp oplyste, at 9 pct. af anmeldelserne i 1. kvartal af indeværende finansår havde ligget over 25 000 kr. pr. lejlighed. Jeg har fået dette tal nærmere analyseret, og det viser sig — hvad jeg er glad ved at kunne meddele — at det luksusbetonede byggeri ikke er et specielt københavnsk fænomen, for af de 65 huse, for hvis vedkommende lånestørrelsen androg over 25 000 kr. pr. lejlighed, lå de 53, altså det altovervejende antal, i provinsen. Men forholdet er altså det, at kap. V. A.-byggeriet i virkeligheden bevæger sig efter 2 linier: et luksusbetonet byggeri på dyre grunde og et meget, meget beskedent byggeri. At det beskedne byggeri er det altovervejende, fremgår også af tal, jeg har fået frem fra hypotekbanken. De sidste oplysninger viser således, at den gennemsnitlige lånestørrelse er 16 400 kr. for landet som helhed, og dette tal specificeres således, at den gennemsnitlige lånestørrelse i hovedstaden er 21 700 kr., i købstæderne 20 100 kr. og i det øvrige land 14 600 kr. pr. lejlighed, hvilket giver det samme billede som i tidligere år: at der bygges meget beskedent efter kap. V. A. i landdistrikterne, og at byggeriet her udføres på et langt lavere omkostningsniveau og til langt lavere lånestørrelser end i København og købstæderne. Derimod er der ikke nogen særlig stor forskel mellem hovedstaden og købstæderne.

Det andet punkt i lovforslaget går ud på, at kap. V. A.-lånene fortrinsvis skal ydes til en- og tofamiliehuse med beboelse for bygherren selv. Dertil vil jeg sige, at det er muligt, man må gå den vej. En- og tofamiliehuse er jo fra et socialt og familiemæssigt synspunkt en særlig værdifuld boligtype. Parcelhusbyggeriet har i efterkrigsårene i meget væsentlig grad netop koncentreret sig om denne byggeform, og en- og tofamiliehuse har udgjort en meget væsentlig større andel af det samlede byggeri i efterkrigsårene, end det var tilfældet i førkrigsårene. Hvor meget man kan forcere denne udvikling, ved jeg ikke. Der er ingen tvivl om, at parcelhusbyggeriet under iøvrigt lige forhold — hvis man bygger lige så beskedent i etagebyggeriet som i parcelhusbyggeriet — er dyrere og mere valuta-

forbrugende end etagebyggeriet. Der er heller ingen tvivl om, at mange af de mennesker, som har bygget i henhold til efterkrigstidens lovgivning, har sat sig selv meget hårdt. Parcelhusbyggeriet beslaglægger jo også større arealer. Der inddrages årlig, såvidt jeg husker, 10 000 ha landbrugsjord til byggepladser, veje o. s. v. o. s. v.

En stor del af charmen ved kap. V. A. er jo dette, at man kunne bygge uden forudgående anmeldelse og uden forudgående godkendelse. Tidsfaktoren spiller en afgørende rolle i byggeriet, og det, som har været en væsentlig medvirkende faktor til fordyrelse af byggeriet i efterkrigstiden, er dette, at byggetiden har været så lang, ikke mindst som følge af finansieringsforholdene. Det er derfor meget beklageligt, at det ikke har været muligt at skaffe tilslutning til at tilvejebringe større midler til kap. V. A.-byggeriet.

Jeg er enig i, at disse midler skal søges indenfor det samlede rådighedsbeløb. Jeg har i denne forbindelse peget på det sociale boligbyggeri og har foreslået, at man skulle overføre en del af de til socialt boligbyggeri reservede midler til kap. V. A. Når dette ikke har været muligt, og når der nu er mangel på midler til kap. V. A.-byggeriet, kan man efter min mening ikke lade det være afgørende, hvem der løber hurtigst, og hvem der placerer sig først i køen; så må man foretage en rationering.

Der er en anden ulempe ved dette lovforslag, som jeg i denne forbindelse gerne vil nævne. Det er dette, at de sociale boligselskaber på denne måde får et monopol på etagebyggeriet. Kap. V. B.-byggeriet, som repræsenterer det egentlige private konkurrencebyggeri set i forhold til det sociale byggeri, er der jo ingen penge til, og når man nu også tager de penge, som i henhold til kap. V. A. er bestemt til etagebyggeri, betyder det praktisk talt, at de sociale boligselskaber opnår det, de så heftigt attrår, og som de er så inderligt uværdige til: at blive enerådende på etagebyggeriets område. Derfor ville jeg også gå en anden vej; jeg foreslog i mit lovforslag tværtimod at udvide kap. V. A.-byggeriet til at omfatte også byggeri på over 36 lejligheder for derigennem at skabe konkurrence indenfor alle former for byggeri overfor de sociale boligselskaber, men jeg erkender, at når man